

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

25.1.2023

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

VIITE Kirjallinen lausuntopyyntö (VN/21836/2021): Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut ympäristöministeriön laatimaan lausuntopyyntöön (VN/21836/2021) ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia 2035 ohjaa luonnon suojelun, ennallistamisen ja hoidon politiikkaa, vaikuttaa kaikilla sektoreilla luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien paineiden pienentämiseksi sekä edistää luontokadon juurisyihin kohdistuvaa kestävyysmurrosta.

Edellinen vastaava strategia oli nimeltään Suomen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia, joka oli voimassa 2012–2020. Kyseisen strategian toimintaohjelman tavoitteiden toteutuminen oli vaatimatonta: kahdella kolmasosalla toimenpiteistä oli vain vähän positiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden kehitykseen. Uusi strategia laaditaan, koska luontokatoa ei olla saatu pysäytettyä.

Nyt lausunnolla olevaa strategiaa on valmisteltu laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Strategiaa toimeenpaneva kansallinen luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelma valmistuu kevään 2023 aikana ja sen valmistelua jatketaan edelleen yhdessä sidosryhmien kanssa.

Suomen biodiversiteettipolitiikka pohjaa kansalliseen luonnon monimuotoisuusstrategiaan ja toimintaohjelmaan. Kansallisessa luonnon monimuotoisuusstrategiassa huomioidaan kansallisten tavoitteiden lisäksi YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tavoitteet sekä EU:n biodiversiteettistrategia. Strategiaa täsmennetään lausuntopalautteen ja YK:n biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksen tulosten perusteella. Tavoitteena on, että strategia valmistuu alkuvuodesta 2023.

Kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä luontokato on pysäytetty ja luonnon monimuotoisuus elpyy. Lisäksi viimeistään strategiakauden lopussa Suomi on luontopositiivinen. Luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavat toimet ovat kokonaisvaikutukseltaan myönteisiä niin, että luonnon monimuotoisuuden tila on vähintään samalla tasolla kuin 2020.

Luontokadon pysäyttäminen Suomessa ennen vuotta 2030 on yhdenmukainen EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteen sekä YK:n biodiversiteettisopimuksen kanssa.

VAPAA-AJANKALASTAJIEN NÄKEMYKSET

SVK pääosin kannattaa luonnosta kansalliseksi monimuotoisuusstrategiaksi. Monet strategialuonnoksessa esitetyt toimet vaikuttavat suoraan kalakantojen ja vesistöjen sekä meren tilaa edistävästi ja parantavat näin edellytyksiä harrastaa kestävästä vapaa-ajankalastusta. Näitä toimia ja tavoitteita ovat mm.:

- Tavoite taantuneiden lajien kantojen ja levinneisyysalueen palauttamiseksi. Kalojen osalta tavoitteen toteutumista seurataan vaelluskalakantojen ja rannikon kalakantojen koostumuksen avulla. Muun meriluonnon osalta mittarina toimivat rakkohauru- ja meriajokaskasvustot sekä eräät muut vedenalaiset eliöyhteisöt;
- Rannikoiden flada- ja kluuvikohteiden ennallistaminen sekä vedenalaisten meriekosysteemien ennallistamistoimien kehittäminen.

Elinympäristöjen laadun parantamisessa työkaluina ovat meren osalta merenhoitosuunnitelma ja sisävesien osalta alueelliset vesienhoitosuunnitelmat. Vesien- ja merenhoidon suunnitelmia on toteutettu maassamme jo useita vuosia, mutta niiden tuloksellisuus on ollut hyvin heikkoa, eikä suunnitelmien tavoitteita vesien hyvästä tilasta ole saavutettu. Vesienhoidon toimeenpano on ollut hidasta ja rahoitus riittämätöntä. SVK on kiinnittänyt aikaisemmissa lausunnoissaan huomiota vesien ja merenhoidon toimenpiteiden heikkoon tuloksellisuuteen. Asia on huomioitu myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa luonnon ennallistamisesta (ennallistamisasetus). Ennallistamisasetuksen myötä vesien- ja merenhoidon toimia tullaankin tehostamaan. SVK odottaa ja toivoo, että strategiassa esiin nostetun kestävyysmurroksen ja ennallistamisasetuksen myötä myös meren ja sisävesien elinympäristöjen laatu saadaan paranemaan ja vesien- ja merenhoidon tavoitteet saavutetaan.

Strategiassa on kiitettävästi tunnistettu luonnon virkistyskäytön tuomat positiiviset vaikutukset. Näitä ovat esimerkiksi luonnon arvostuksen lisääntyminen ja kiinnostus toimia luonnon hyvinvoinnin puolesta sekä luonnossa liikkumisen tuomat hyvinvointia ja terveyttä edistävät vaikutukset. Jotta virkistyskäytön positiivisista vaikutuksista voidaan hyötyä myös tulevaisuudessa, tulee mahdollisuudet luonnon virkistyskäyttöön taata myös tuleville sukupolville. Vapaa-ajankalastajille mahdollisuuden luonnon virkistyskäyttöön takaavat jokamiehenoikeudet sekä yleiskalastusoikeudet. SVK muistuttaa, että yleisemmin vapaa-ajankalastuksen nykytila sekä lähitulevaisuuden tahtotila ja tavoitteet on kuvattu maa- ja metsätalousministeriön hyväksymässä ja Marinin hallitusohjelmaan kirjatussa vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiassa

Strategian yhtenä tavoitteena on kasvattaa suojeltujen maa- ja merialueiden määrää niin, että suojelupinta-alan kasvaa 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Suojelualueiden perustamisen sekä elinympäristöjen hoidon ja ennallistamisen tärkein peruste on luonnon monimuotoisuudeltaan arvokkaimpien ekosysteemien säilyttäminen ja tilan parantaminen. Näillä toimilla pyritään parantamaan erityisesti uhanalaisten lajien ja luontotyyppien tilaa. SVK huomauttaa, että vapaa-ajankalastus on suomalaisten tärkein toiminnallinen luontoharrastus ja sillä on merkittävä vaikutus

suomalaisten hyvinvoinnin edistäjänä. Siksi uusia suojelualueita muodostettaessa haluamme, että kalastuslain mukainen, elinvoimaisessa tilassa olevien kalalajien kalastaminen turvataan myös suojelualueilla. Alueellinen ja kalastusmenetelmällinen rajaaminen tulee olla hyvin ja asiantuntevasti harkittua, kun tai jos kalastuskieltoja tuleville (tiukasti) suojelluille alueille jatkossa asetetaan. Mahdollisten rajoitusten tulee koskea vain niitä toimintoja, jotka todistetusti aiheuttavat painetta ko. alueen suojelutavoitteita vastaan. On tarpeetonta kieltää vaikkapa pilkintää, jos verkkokalastus tai viehekalastus on ongelma, mutta alueella liikkuminen ei.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Juha Ojajarju (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja